

شماره: ۹۰۰۰/۷۵۷۷۵/۱
تاریخ: ۱۴۰۰/۱۲/۱۳
پوست:
طبقتبندی:

جمهوری اسلامی ایران
رئیس قوه قضائیه

دستورالعمل ساماندهی حل و فصل اختلافات از طریق داوران و ایجاد و توسعه نهادهای داوران

در اجرای بند الف ماده ۱۱۶ قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰ - ۱۳۹۶) مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی و در راستای ساماندهی و ارتقای نظام داوران به عنوان یکی از راهکارهای «توسعه روش‌های حل اختلاف جایگزین رسیدگی قضایی» مندرج در فصل دوم سند تحول قضایی و به منظور افزایش مشارکت مردم در حل و فصل دعاوی، کاهش مراجعه شهروندان به مراجع قضایی، تسریع در حل و فصل اختلافات و ایجاد ساماندهی و توسعه نهادهای داوران و نظارت بر آنها، دستورالعمل ساماندهی حل و فصل اختلافات از طریق داوران و توسعه نهادهای داوران، به شرح مواد آتی است.

فصل نخست - کلیات

ماده ۱- تعاریف و اختصارات به شرح زیر است:

- ۱- «داوران»: حل و فصل اختلافات حقوقی اشخاص به وسیله داور یا داورانی که مستقیم یا غیر مستقیم بر اساس توافق طرفین انتخاب می‌شوند؛
- ۲- «داوران حرفه‌ای و داوران غیر حرفه‌ای»: در صورتی که داوران با اخذ پروانه و بر اساس مقررات این دستورالعمل باشد، داوران حرفه‌ای و در غیر این صورت داوران غیر حرفه‌ای است؛
- ۳- «داوران»: شخص ثالث حقیقی که به صورت مستقیم یا غیرمستقیم از سوی طرفین به منظور حل و فصل اختلاف انتخاب می‌شود؛
- ۴- «نهاد/نهادهای داوران»: شخص حقوقی دارای قواعد و آیین داوران، اعم از مؤسسه‌ها، سازمان‌ها و مراکز داوران که مطابق ماده ۶ این دستورالعمل تشکیل شده و موضوع فعالیت اصلی آن انجام امور اداری مرتبط با داوران و نظارت بر آن است؛
- ۵- «مرکز»: مرکز توسعه حل اختلاف؛

جمهوری اسلامی ایران
رئیس قوه قضائیه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شماره: ۷۵۷۷۵/۳۸
تاریخ: ۱۳/۱۱/۱۴
پوست:
طبیبندی:

ماده ۲- اصول کلی حاکم بر مقررات این دستورالعمل به شرح زیر است:

- ۱- دستیابی به حل و فصل عادلانه و متقن اختلافات توسط داور مستقل، بی طرف، با کمترین هزینه و در سریعترین زمان ممکن؛
- ۲- توسعه داورى حرفه‌ای مبتنی بر نظام صلاحیت‌سنجی عمومی، علمی و حرفه‌ای و ضوابط انتخاب اصلح؛
- ۳- گسترش داورى‌های الکترونیک و تخصصی؛
- ۴- اعتمادسازی و ایجاد اقبال عمومی برای مراجعه به نهاد داورى و حمایت از آن؛
- ۵- ساماندهی نظام داورى از طریق تعیین و تفکیک وظایف نهادهای حاکمیتی، صنفی و عملیاتی بخش خصوصی؛
- ۶- مداخله حداقلی مراجع قضایی در حوزه داورى بر اساس قوانین و مقررات؛
- ۷- تحکیم و تقویت نظارت بر نهادهای داورى.

فصل دوم- تشکیلات

ماده ۳- برنامه‌ریزی، اعطای پروانه و تمدید آن، لغو پروانه، ساماندهی و نظارت در حوزه داورى بر عهده مرکز توسعه حل اختلاف است. این مرکز می‌تواند بخشی از وظایف خود را به کانون‌های داورى واگذار نماید.

ماده ۴- به منظور سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی کلان توسعه داورى در کشور، شورای مشورتی داورى در مرکز با اعضای زیر تشکیل می‌شود:

۱. رییس مرکز (رییس شورا)؛
۲. رؤسای مراکز داورى که به موجب قانون ایجاد شده‌اند؛
۳. دو نفر از رؤسای کانون‌های داورى سراسر کشور و یکی از داوران ممتاز به انتخاب آن‌ها؛
۴. دو نفر از اساتید حوزه یا دانشگاه به انتخاب رییس مرکز؛

شماره: ۷۸۷۷۵/۹
تاریخ: ۱۳/۱۱/۱۴
پوست:
طبقه بندی:

جمهوری اسلامی ایران
رئیس قوه قضائیه

۵. مدیرکل توسعه امور میانجی گری و داوری مرکز به عنوان دبیر شورا؛
- ماده ۵- کانون داوری نهادی غیردولتی و دارای شخصیت حقوقی مستقل است که بر طبق اساسنامه مصوب و با تأیید و نظارت مرکز در استان‌ها تشکیل می‌شود و عهده دار وظایف زیر است:
- ۱- ترویج فرهنگ سازش و حل و فصل اختلافات از طریق داوری؛
 - ۲- تلاش در جهت ارتقای دانش علمی و عملی در امور حقوقی و داوری از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی و بازآموزی حرفه‌ای، همایش‌های تخصصی و انتشار نشریات علمی؛
 - ۳- تلاش در جهت کاهش هزینه‌های داوری و اظهارنظر مشورتی درباره تعیین تعرفه‌ها؛
 - ۴- ارایه نظر مشورتی به داوران و نهادهای داوری در راستای تقویت آرای داوری؛
 - ۵- تلاش در جهت ارتقای سلامت نظام داوری و حفظ جایگاه و شأن داوران و نهادهای داوری و حمایت از حقوق صنفی و حرفه‌ای؛
 - ۶- نظارت بر فعالیت‌های صنفی و حرفه‌ای داوران و نهادهای داوری و رسیدگی به تخلفات آن‌ها بر اساس مقررات اساسنامه؛
 - ۷- انجام اقدامات مقتضی به منظور تعمیم و گسترش خدمات بیمه درمانی برای داوران و کارکنان اداری نهادهای داوری و افراد تحت تکفل و ایجاد بستری مناسب جهت برخورداری از مزایای بیمه مسئولیت مدنی داوران و نهادهای داوری؛
 - ۸- دریافت سهم کانون از درآمدهای داوری و مصرف آن در راستای انجام وظایف؛
 - ۹- ارجاع دعاوی به مؤسسات و داوران عضو در صورت تعیین کانون به عنوان مقام ناصب؛
 - ۱۰- سایر امور موضوع ماده ۲ دستورالعمل که از سوی مرکز تفویض می‌گردد.
- تبصره- نهادهای داوری که بر اساس اساسنامه یا آیین داوری مقرراتی در خصوص رسیدگی به تخلفات داوران دارند، به تخلفات آنان در همان نهاد رسیدگی می‌شود.

شماره: ۹۰۰/۷۵۷۷۵/۳
تاریخ: ۱۴۰۰/۱۱/۱۳
پوست:
طبقه بندی:

جمهوری اسلامی ایران
رئیس قوه قضائیه

فصل سوم - شرایط ورود به حرفه داوری

ماده ۶- نهاد داوری حرفه‌ای به یکی از روش‌های زیر تأسیس می‌شود:

۱. به موجب قانون؛

۲. تشکیل نهاد داوری با شخصیت حقوقی مستقل و اخذ پروانه از مرکز؛

تبصره ۱- نهادهای داوری که به موجب قوانین خاص تشکیل شده اند الزامی به اخذ پروانه از مرکز ندارند.

تبصره ۲- دارندگان مدارک حوزوی و یا دانشگاهی در رشته‌های حقوق یا الهیات با گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی، در مقطع کارشناسی ارشد یا سطح سه حوزه، می‌توانند پس از موفقیت در مراحل ارزیابی، به عنوان مدیر نهاد داوری پروانه تأسیس دریافت کنند.

ماده ۷- فعالیت اشخاص به عنوان داور حرفه‌ای منوط به اخذ پروانه از مرکز، تبیین مفاد این دستورالعمل، گذراندن دوره‌های آموزشی و ادای سوگند در حضور رییس مرکز یا نماینده وی است. مرکز برای هر یک از داوران شناسه مخصوص تعریف و نهاد داوری ناظر را نیز مشخص می‌نماید.

ماده ۸- داوران حرفه‌ای از بین دانش‌آموختگان دارنده دانشنامه کارشناسی یا سطح ۲ حوزه در رشته‌های مورد نیاز ارزیابی و جذب می‌شوند.

ماده ۹- شرایط جذب، آموزش ابتدا و ضمن خدمت، صدور، تمدید یا لغو پروانه داوری و تأسیس دفاتر داوران بر اساس شیوه‌نامه‌ای است که مرکز ظرف حداکثر سه ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل تهیه و اجرا می‌نماید.

شماره: ۱۷۵۷۷۵/۱۳۳
تاریخ: ۱۳/۱۱/۱۴
پوست:
طبیبندی:

جمهوری اسلامی ایران
رئیس قوه قضائیه

فصل چهارم - اعتمادسازی، ایجاد اقبال عمومی و حمایت از داوری حرفه ای

ماده ۱۰ - مرکز رسانه قوه قضائیه با همکاری مرکز و کانون‌های داوری استانی با استفاده از ظرفیت رسانه و فضای مجازی، ضمن معرفی داوری و فواید آن به آحاد مردم و بخش‌های تخصصی، برای ایجاد اعتماد و اقبال عمومی به داوری اقدام می‌کند.

ماده ۱۱ - مرکز با همکاری کانون‌های استانی، گسترش و ترویج انعقاد شرط یا موافقت‌نامه داوری را در محدوده مقررات مواد ۴۵۴ تا ۴۵۷ و ماده ۴۹۶ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب سال ۱۳۷۹ پیگیری می‌نماید.

ماده ۱۲ - کانون‌های داوری از طریق تعامل با بانک‌ها و مؤسسات مالی، حمایت‌های لازم از نهادهای داوری از جمله پیگیری اختصاص تسهیلات برای تأسیس مؤسسات را به عمل می‌آورند.

فصل پنجم - رسیدگی و اجرای رأی داور

ماده ۱۳ - نهادهای تخصصی داوری در حوزه‌های مورد نیاز مانند حقوق خانواده و حوزه صنعت و بازرگانی با رعایت مقررات مواد ۶ و ۹ این دستورالعمل ایجاد خواهد شد.

ماده ۱۴ - مرکز با همکاری مرکز آمار و فناوری اطلاعات تدابیر لازم را برای گسترش استفاده از داوری برخط و الکترونیک اتخاذ می‌نماید.

ماده ۱۵ - شورای حل اختلاف می‌تواند همکاری لازم را درباره استعلام‌های مورد نیاز داوران و نهادهای داوری صورت دهد.

ماده ۱۶ - رؤسای دادگستری استان‌ها در تمام شهرستان‌ها در اجرای آیین نامه شیوه تشکیل شعب تخصصی مراجع قضایی، مصوب ۹۸/۲/۲۸ به تعداد مورد نیاز شعبه یا شعبی را به طور ویژه برای رسیدگی به دعاوی مربوط به داوری نظیر دعاوی ابطال رأی داور اختصاص می‌دهند.

شماره: ۹۳۱/۷۵۷۷۵/سا
تاریخ: ۱۳/۱۱/۱۴
پوست:
طبقه بندی:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

جمهوری اسلامی ایران
رئیس قوه قضائیه

ماده ۱۷- رؤسای حوزه‌های قضایی تمهیدات لازم را برای ترویج داوری و ترغیب طرفین دعوا به حل و فصل اختلاف از طریق داوری انجام خواهند داد.

ماده ۱۸- واحدهای اجرای احکام آرای داوری را در محدوده مقررات مربوطه و لحاظ سرعت لازم اجرا می نمایند.

ماده ۱۹- حق الزحمه داوران و نهادهای داوری بر اساس آیین نامه موضوع ماده ۴۹۸ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب سال ۱۳۷۹ می باشد.

این دستورالعمل در ۱۹ ماده و ۳ تبصره در تاریخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۴ به تصویب رئیس قوه قضائیه رسید و از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا می باشد.

غلامحسین محسنی اذیه